

GRĂDINIȚA-lumea lui *de ce*

Prof. învă. preșc. Constantinică Marilena

Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga”, Botoșani

Motto: „De ce”-urile sunt simultan farmecul și poticneala minții. Ele semnalează inocența curiozității unei specii febrile, în perpetuă expansiune intelectuală. (Andrei Pleșu, Despre îngeri).

Conduși de curiozitate, oamenii caută în permanență să exploreze lumea, să descopere lucruri noi, să găsească răspunsuri pentru întrebările lor cele mai aprinse. Însă, în niciun moment în viață, curiozitatea nu este mai puternică decât în copilărie.

Universul unui copil este plin de lucruri noi: prieteni, figuri care apar zilnic în drumul său, mâncăruri noi, descoperiri neașteptate, în locuri neașteptate, posibilități infinite de a explora lumea prin toate simțurile lor.

Copilăria este o perioadă de mare explorare. Pentru a nu opri acest proces natural extrem de frumos, provocarea este aceea de a le oferi copiilor un cadru sigur și supravegheat, astfel încât ei să-și poată exprima curiozitatea în moduri productive și sănătoase.

Psihologul elvețian J. Piaget consideră că între 2-4 ani are loc o trecere la un stadiu mai avansat, a planului mental numit stadiul preoperațional (2-7/8 ani), când se dezvoltă foarte intens funcția simbolică a gândirii și limbajului, funcția reprezentativă (imitația și jocul simbolic).

Din punctul de vedere al lui J. Piaget, copiii se află între 3/4-5 ani într-o etapă de gândire cauzală, etapă interogativă, perioada lui *De ce?* și a lui *Ce este/ înseamnă asta?*, întrebări prin care copiii descoperă lumea și învață o multitudine de informații noi. În această perioadă ei sunt repetitivi, copiii foarte mici, repetând își repetă de fapt lor. Răspunsul la întrebarea *de ce?* duce către o nouă întrebare, ei neavând bagajul nostru de cunoștințe. Această perioadă și caracterizează prin curiozitatea *vreau să știu!*, iar această curiozitate împinge spre învățare.

Activitatea cerebrală a copilului în perioada preșcolarității este extrem de intensă, nicicând creierul nostru nu este mai activ și mai pregătit să învețe ca în preșcolăritate, de aceea este recomandat să se răspundă cu răbdare și cu blândețe tuturor întrebărilor copiilor, deoarece în primii ani de viață, copilul acumulează cele mai multe informații. Copilul rămâne receptiv și implicat, atâta vreme cât i se permite să își manifeste curiozitatea în mod constructiv și își pierde interesul și răbdarea atunci când se simte limitat sau nu este stimulat cognitiv.

În toată această perioadă copilul poate fi comparat cu un **burete**, că cel **absoarbe** fiecare informație, fiind în permanență dornic să afle cât mai multe despre ceea ce îl înconjoară, astfel este tentat să asculte, să vadă, să încerce, să exploreze totul fără a părea că obosește. De asemenea, acum copilul va trece încet de la o gândire concretă, la utilizarea unor structuri cognitive mai complexe și încărcate de nuanțe, astfel apar **De ce-urile** și continuă cu **Ce?/Cum?/Cât?/Unde?**

De ce-ul este și modul lui de a socializa, de a interacționa cu adulții, de a atrage atenția, de a semnaliza că există și că se află în miezul evenimentelor. El a descoperit că între fenomene există relație de dependență, de cauzalitate, de condiționare.

Din punct de vedere al **dezvoltării inteligenței**, manifestarea curiozității și prin întrebări este o dovadă de progres. Când copilul începe să întrebe **de ce?** înseamnă că a trecut deja într-o etapă superioară a dezvoltării inteligenței sale.

Copiii au deci tendință na-turală de a pune un număr mare de întrebări despre tot și despre orice. Acest șir de întrebări este normal, el dovedește interesul copilului pentru lumea care-l înconjoară. **Curiozitatea** este un element important în dezvoltarea copilului. Răspunzându-i la întrebări, încurajăm o atitudine de deschidere și un spirit de analiză sau de critică față de lumea din jur.

Educația este cea care are rolul de a stimula creativitatea prin orice mijloace, în funcție de diverse contexte și situații. Răspunsurile pe care le dăm copilului trebuie să aibă un rol educativ, dar și de informare. Ele vor fi, de multe ori, chiar punctul de plecare pentru alte întrebări pe care copilul le va adresa în continuare. Să folosim perioada lui **de ce?** pentru a construi **încrederea** copilului **în sine** și în lume, să nu-i refuzăm niciodată răspunsul la o

întrebare, oricât de incomodă ar fi ea. În acest context este necesar ca răspunsul la fiecare întrebare să fie sincer, folosind un vocabular adecvat, cât mai aproape de adevăr, pentru a nu crea o imagine distorsionată a lumii în mintea copilului. De asemenea, ne folosim de exemple și scenarii familiare lui atunci când oferim răspunsuri la întrebări, le permitem să exploreze lucruri și locații noi în loc să-i răspundă verbal la o întrebare, astfel va învăța mai ușor dacă se confruntă cu ele, jocurile și cărțile sunt un mijloc esențial de satisfacere a curiozității la copil.

Închei prin a spune că, **perioada preșcolară** sau **vârsta de aur a copilăriei** este una foarte importantă în dezvoltarea și că a copilului, iar educatoarea trebuie să îi fie alături și mai ales să îl sprijine pe acesta în toată **aventura** sa prin lume, pentru că în mare parte dezvoltarea lui va depinde de modul în care aceasta l-a susținut și educat. **Vârsta de ce-urilor** este vârsta la care cel mic este interesat să știe ce se întâmplă în jurul lui. Psihologia copilului arată că, atunci când copilul manifestă interes gnoseologic, exact atunci trebuie să fie ajutat să cunoască, iar atenția educatorului să fie concentrată spre a-l conduce către alte activități de cunoaștere, care să-i dezvolte imaginația, creativitatea, atenția distributivă, percepția corectă a lucrurilor, limbajul, gândirea, inteligența, prin crearea acelor pârghii cu care copilul va putea pătrunde în cunoașterea **cărții vieții**. Comunicarea verbală și nonverbală, afectivă, gestică față de copil reprezintă trepte pe care, cu răbdare, trebuie să urci cu copilul de mână - **TU - EDUCATOR** -. Pentru a-l ajuta să-și dezvolte armonios personalitatea. Nu jucăriile îl vor face mai fericit, ci dragostea ta, răspunsul calm și dat din suflet la întrebările puse de micuți în drumul cunoașterii.

Bibliografie:

1. Cojocaru C., (1972), *Creativitate și inovație*. Editura Enciclopedică Română, București;
2. Jinga I., Istrate E., (2006), *Manual de pedagogie*, Editura All, București;
3. Nicola I., (2003), *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București;
4. Sălăvăstru D., (2004), *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași;
5. Stoica Constantin A., (2004), *Creativitatea pentru studenți și profesori*, Editura Institutul European, Iași.